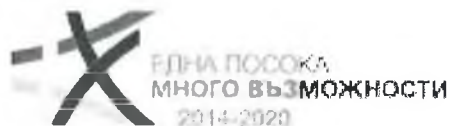

Европейски съюз

Приложение № 5 към Заповед №

РД-00-43 / 01.08.2022

УТВЪРДИЛ: ..

РЪКОВОДИТЕЛ
НА ОПС 2014-2020

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

Главна дирекция „Оперативна програма Околна среда“

Европейски фонд за регионално развитие на ЕС

НАСОКИ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ

КЪМ ПРОЦЕДУРА BG16M1OP002-3.035

„ПОДОБРЯВАНЕ ПРИРОДОЗАЩИТНОТО
СЪСТОЯНИЕ НА ГОРСКИ ПРИРОДНИ
МЕСТООБИТАНИЯ И ПОДПОМАГАНЕ НА
ЕКОСИСТЕМНИТЕ УСЛУГИ, ПРЕДОСТАВЯНИ
ОТ ГОРИТЕ, ЧРЕЗ ПРИЛАГАНЕ НА
ЛЕСОВЪДСКИ ПРАКТИКИ И ЗАЛЕСЯВАНЕ“

по приоритетна ос 3 „Натура 2000 и биоразнообразие“
на оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“

Условия за кандидатстване с проектни предложения за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, финансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове

1. Наименование на програмата:

Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.” (ОПОС 2014-2020 г.)

2. Наименование на приоритетната ос:

Натура 2000 и биоразнообразие

3. Наименование на процедурата:

Подобряване природозащитното състояние на горски природни местообитания и подпомагане на екосистемните услуги, предоставяни от горите, чрез прилагане на лесовъдски практики и залесяване.

4. Измерения по кодове:

Измерение 1 - Област на интервенция - 086

Измерение 2 - Форма на финансиране - 01

Измерение 3 - Тип на територията - 07

Измерение 4 - Механизми за териториално изпълнение - 07

5. Териториален обхват:

Проектите по процедурата следва да бъдат изпълнени на територията на всяко едно държавно предприятие, съотв. на неговите подразделения (административна и географска).

6. Цели на предоставяната безвъзмездна финансова помощ по процедурата и очаквани резултати:

Цел на процедурата:

Целта на процедурата е подобряване природозащитното състояние на горски природни местообитания и подпомагане на екосистемните услуги, предоставяни от горите в изпълнение на ключов ангажимент „Засаждане на три милиарда нови дървета в ЕС при пълно зачитане на екологичните принципи“ по Втори стълб: Възстановяване на природата в ЕС на Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г. Изпълнението на мерките е с пряк принос за постигането на специфична цел „Подобряване на природозащитното състояние на видове и местообитания от мрежата Натура 2000“ на приоритетна ос 3 на ОПОС 2014-2020 г. чрез подобряване на природозащитното състояние на горските природни местообитания и подпомагане на екосистемните услуги, предоставяни от горите чрез прилагане на лесовъдски практики и залесяване в и извън мрежата Натура 2000.

Очаквани резултати:

Чрез изпълнението на мерки от Стратегията за биологичното разнообразие на Република България и на ключовия ангажимент за „Засаждане на три милиарда нови дървета в ЕС при пълно зачитане на екологичните принципи“, както и на мерки от Националната рамка за действие за Натура 2000, насочени към горски природни местообитания, се очаква увеличаване на площи, които са новозалесени, както и подобрене на структурата и функциите на горски природни местообитания.

Мерките ще имат индиректен принос и за съхраняването на естественото биоразнообразие, повишаване адаптацията и устойчивостта на горските екосистеми към промените в климата и повишаване потенциала им за усвояване на емисии на парникови газове.

7. Индикатори¹:

Кандидатът включва в проектното си предложение следния индикатор за изпълнение:

Обща залесена площ в резултат от изпълнението на проекта – ха

Като базова стойност кандидатът посочва 0 ха, а като целева – общата площ, която ще бъде залесена във и извън Натура 2000.

Кандидатът следва да опише как е формирана посочената от него целева стойност - източника на информация и механизма за определяне на целевата стойност на индикатора и източника на информация за неговото отчитане.

При финализиране на проекта от бенефициента ще бъде изисквана информация относно площта на местообитанията, подкрепени с цел постигане на по-добра степен на съхраненост (ха), като същата следва да бъде предоставена единствено по отношение на целевите горски природни местообитания, попадащи в обхвата на проекта. Бенефициентът предоставя информация и по отношение на броя засадени фиданки.

8. Общ размер на безвъзмездната финансова помощ по процедурата:

Общият размер на средствата, които могат да бъдат предоставени по процедурата, е 62 000 000 лв. (шестдесет и два милиона лева). Дейностите по настоящата процедура се подпомагат финансово от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и от национални средства.

9. Минимален (ако е приложимо) и максимален размер на безвъзмездната финансова помощ за конкретен проект:

По процедурата не е предвиден минимален размер на безвъзмездната финансова помощ (БФП) за конкретен проект.

По процедурата е предвиден следният максимален размер на БФП за конкретен проект:

Северозападно държавно предприятие – 9 998 197,00 лв.

Северноцентрално държавно предприятие – 9 999 944,00 лв.

Североизточно държавно предприятие – 11 256 485,00 лв.

Югозападно държавно предприятие – 12 474 131,00 лв.

Южноцентрално държавно предприятие – 8 271 243,00 лв.

Югоизточно държавно предприятие – 10 000 000,00 лв.

Управляващият орган на ОПОС 2014-2020 г. си запазва правото да не предостави изцяло заявения ресурс в рамките на отделен проект, в случай че проектното предложение не отговаря на изискванията на насоките за кандидатстване, както и в случай че предвидените за изпълнение дейности по проекта изискват по-малък финансов ресурс.

¹ Посочват се конкретни изисквания към индикаторите по процедурата, вкл. индикатори, които следва задължително да бъдат включени в проектните предложени, в случай че има такива.

10. Процент на съфинансиране²:

Процентът на съфинансиране на БФП по процедурата е както следва:

- средства от ЕФРР в размер на 85% - 52 700 000,00 лв. (петдесет и два милиона и седемстотин хиляди лева) и
- национално съфинансиране в размер на 15% - 9 300 000 лв. (девет милиона и триста хиляди лева).

Допустимо е съфинансиране (собствено участие) от страна на кандидата без ограничение на неговия дял.

По процедурата няма да бъдат финансирани проекти, които генерират приходи. За целта кандидатът декларира, че проектът не генерира приходи в Приложение № 1 към раздел 28 от насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“.

11. Допустими кандидати³:

Структури/звена в структурата на МЗ (ИАГ и нейните структури), отговорни за формиране, прилагане и изпълнение на политиката в областта на Натура 2000 за подобряване на природозащитното състояние на видове и природни местообитания:

Северозападно държавно предприятие с териториалните му подразделения;
Северноцентрално държавно предприятие с териториалните му подразделения;
Североизточно държавно предприятие с териториалните му подразделения;
Югозападно държавно предприятие с териториалните му подразделения;
Южноцентрално държавно предприятие с териториалните му подразделения;
Югоизточно държавно предприятие с териториалните му подразделения.

12. Допустими партньори⁴ (ако е приложимо):

Допустимо е партньорство за дейността, свързана с провеждането на информационна кампания за популяризиране на залесителните мероприятия, различна от задължителните мерки за информация и комуникация. Допустим партньор – юридически лица с нестопанска цел (сдружения и фондации).

1. За да бъде оценен като допустим по настоящата процедура партньорът следва да бъде сдружение/фондация, вписано/а в регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, най-малко 18 месеца, предхождащи месеца, в който е подадено проектното предложение; същото трябва да е определено за извършване на общественополезна дейност по смисъла на Закона за юридическите лица с нестопанска цел (ЗЮЛНЦ), като в устава/учредителния акт са налице текстове, от които да е видно, че поне една от целите на организацията е свързана със защита/опазване на околната среда, като този текст е наличен в устава/учредителния акт от най-малко 18 месеца, предхождащи месеца, в който е подадено проектното предложение. В случай че документите (устав/учредителен акт и др.) са публично достъпни, следва да се представи информация къде могат да бъдат достъпени, чрез посочване на електронни адреси.

² Посочва се процентът на безвъзмездната финансова помощ (европейско и национално съфинансиране) и на съфинансирането от страна на бенефициентите (ако е приложимо).

³ Като допустим бенефициент не е включена „Структура за управление на Натура 2000“, предвидена в ПО 3 на ОПОС 2014-2020г., тъй като към момента не е приключил процесът по определяне на тази структура.

⁴ Като допустим партньор не е включена „Структура за управление на Натура 2000“, предвидена в ПО 3 на ОПОС 2014-2020г., тъй като към момента не е приключил процесът по определяне на тази структура

2. На етап кандидатстване ЮЛНЦ в качеството си на партньор следва да докаже опит в организирането и провеждането на поне 2 регионални и/или 1 национална информационна кампания, свързани със защита/опазване на околната среда, за което представя доказателствени материали – извлечение от договори.

13. Дейности, допустими за финансиране:

13.1. Основни дейности, необходими за постигане целите по проекта

13.1.1. Дейности в изпълнение на горскостопански планове и/или други програмни/планови документи, съгласувани по реда на Закона за горите и екологичното законодателство.

Такива дейности са например, но не само:

- Премахване на неблагоприятни влияния или практики, възпрепятстващи естественото възобновяване на горите (включително, но не само: премахване на дървесни и храстови видове, които възпрепятстват естественото семенно възобновяване на главните местни дървесни видове (отглеждане на подраст, осветления, прочистки без материален добив); премахване (вкл.и раздробяване) на подлес; разкъсване на корени в насаждения за издънково възобновяване; обработка на почвата и мъртвата горска постилка под склопа на насажденията), нарушаване на нормалния влажностен режим на месторастенията, деградация на горите и обезлесяване поради интензивна паша, ерозионни процеси, разпространение на болести и вредители, навлизане на инвазивни чужди видове);
- Подобряване на състава и структурата на горските местообитания чрез прилагане на лесовъдски мероприятия (включително: почистване от нежелана и конкурентна растителност, извършване на отгледни сечи без материален добив, ограничаване разпространението и влиянието на инвазивни чужди видове);
- Подобряване на функциите и свързаността на горските природни местообитания и защитените зони от мрежата Натура 2000 чрез създаване и възстановяване на „зелена инфраструктура“ (включително: коридори и площи от горско-дървесна растителност, полезащитни горски пояси, залесяване с дървесни видове, съобразени с Класификационната схема за типовете горски месторастения, др.);
- Събиране, обработка и съхранение на горски репродуктивни материали в т.ч. от целевите видове и природни местообитания в съответните Натура 2000 зони;
- Производство, отглеждане, транспортиране и съхранение на посадъчен материал от горско-дървесни видове, включително с местен генетичен произход.
- Закупуване на залесителен материал (при необходимост);
- Закупуване на техника за почвоподготовка и/или транспорт на залесителния материал до терена;
- Почистване на площи за залесяване; извършване на почвоподготовка; залесяване с дървесни видове, съобразени с Класификационната схема за типовете горски месторастения;
- Увеличаване площта на горските местообитания чрез залесяване съобразно планове и програми одобрени по реда на ЗБР;
- Изграждане и оборудване на автоматизирани поточни линии за производство на контейнерни фиданки от видове, формиращи горските природни местообитания;
- Дейности по отглеждане (вкл. окопаване, плевене и др.), ограждане на залесените площи, кастрене, попълване (подмяна на изсъхналите след засаждането дръвчета с нови), защита от болести и вредители.

13.1.2. Дейности по популяризиране на залесителните мероприятия, различни от задължителните мерки за информация и комуникация по проекта, например:

- Изработване на рекламни материали;
- Изработване на образователни материали;
- Организация и провеждане на събития, например демонстрационни залесявания и други, вкл. медийно отразяване.

13.2. Спомагателни дейности, необходими за подготовка и изпълнение на проекта – дейности по изготвяне на проектно предложение, вкл. анализи и проучвания (вкл. теренни проучвания), необходими за планиране и изготвяне на проектното предложение; подготовка на документации за възлагане на обществени поръчки по реда на Закона за обществените поръчки (ЗОП) или процедури по реда на Постановление № 160 на Министерския съвет от 1 юли 2016 г. за определяне правилата за разглеждане и оценяване на оферти и сключването на договорите в процедурата за избор с публична покана от бенефициенти на безвъзмездна финансова помощ от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ПМС № 160/2016 г.) (преди и след одобрение на проекта); дейности, свързани със съгласувателни процедури за привеждане на документи в съответствие с екологичното законодателство. Анализите и проучванията не трябва да са самоцелни, а да осигуряват информация, без която е невъзможно да се подготви и/или изпълни проектно предложение. Спомагателните дейности следва да са обвързани с основните дейности в проектното предложение.

Планираните спомагателни дейности не следва да се припокриват с дейности/функции, присъщи на дейността по организация и управление.

При възникнала необходимост, нови планови/програмни документи се съгласуват по реда на екологичното законодателство.

13.3. Организация и управление на проекта

Дейността по организация и управление на проекта включва организиране и обезпечаване работата на екипа за управление на проекта (възнаграждения, осигуровки и командировъчни разходи), осигуряване на необходимите консумативи, материали и оборудване за администриране на проекта; тя следва да обхваща целия период на изпълнение на проектните дейности.

(Всеки бенефициент е пряко отговорен за управлението на проекта и осигуряване качествено изпълнение на заложените дейности. Той следва да предвиди достатъчно механизми за взаимодействие между членовете на екипа за управление на проекта при изпълнение на задачите и отчитане на работата, с цел осигуряване на вътрешна оценка и контрол, както и за мониторинг на напредъка по проекта и предприемането на корективни мерки, при необходимост.

В проектното предложение всеки кандидат задължително представя структурата на организация и управление на проекта. Членовете на екипа могат да бъдат вътрешни за организацията служители, както и външни експерти, на които е възложено изпълнение на дейностите по организация и управление по реда на ЗОП.

Ръководителят на проекта не може да съвместява функциите си с тези на член на екипа за управление на проекта.

Лицето, което представлява бенефициента, не може да взема участие в управлението на проекта.

Всеки кандидат следва да представи ясна организационна структура за управление на проекта, в която са включени ръководител на проекта и членове с посочени функции и изисквания по отношение на отговорностите на всеки отделен член. Членовете на екипа за управление следва да покриват функции като подготовка на документите, необходими за извършване на плащания и за верификация на разходите, мониторинг и докладване,

изпълнение на мерки за информация и комуникация, съхранение на документите по проекта, както и функции по координация на дейностите по проекта.

Предвидената организационна структура следва да демонстрира опит на експертите в екипа за управление, разделение на функциите в екипа, като не е допустимо смесване и припокриване на функциите и задачите, както между отделните членове в екипа за управление, така и с външни изпълнители по проекта.

13.4. Изпълнение на мерки за информация и комуникация на проекта

Всеки кандидат **задължително трябва да предвиди в проектното си предложение дейности за информация и комуникация**, които да обхващат целия период на физическото изпълнение на дейностите по проекта и да популяризират приноса на фондовете на Европейския съюз (ЕС) и на оперативната програма. Тези дейности следва да **включват задължителния минимум** от приложимите за процедурата мерки и реквизити съгласно Приложение № 2 „Единен наръчник на бенефициента за прилагане на правилата за информация и комуникация 2014-2020 г.“ към Националната комуникационна стратегия. (<http://www.eufunds.bg/archive/documents/1423147813.pdf>). **Кандидатът трябва да опише мерките, които възнамерява да изпълни по проекта.** Следва да се има предвид, че съгласно правилата през програмен период 2014-2020 г. Управляващият орган на ОПОС 2014-2020 г. не съгласува мерките за информация и комуникация по време на изпълнението на проекта, а единствено следи за тяхното прилагане.

13.5. Описание на дейностите по организация и управление, информация и комуникация и подготовка на тържни документи

По отношение на дейностите за подготовка на документации за обществени поръчки:

а) В случаите, в които разходите за дейностите по организация и управление и информация и комуникация на проекта се възстановяват по чл. 55, ал. 1 (редакция, ДВ, бр. 101 от 22.12.2015 г., на осн. § 70 ПЗР на ЗИД ЗУСЕСИФ, обн., ДВ, бр. 51 от 1.07.2022 г., в сила от 1.07.2022 г.), т. 1 от Закона за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление (ЗУСЕФСУ), (възстановяване на действително направени и платени допустими разходи), дейностите за подготовка на документации за обществени поръчки се включват по т. 13.2. „Спомагателни дейности“.

б) В случаите, в които разходите за дейностите по организация и управление и информация и комуникация на проекта се възстановяват по чл. 55, ал. 1, (редакция, ДВ, бр. 101 от 22.12.2015 г., на осн. § 70 ПЗР на ЗИД ЗУСЕСИФ, обн., ДВ, бр. 51 от 1.07.2022 г., в сила от 1.07.2022 г.), т. 4 от ЗУСЕФСУ (финансиране с единна ставка, определено чрез прилагане на процент към една или няколко определени категории разходи), дейностите за подготовка на документации за обществени поръчки се включват с тях в една обща дейност Дейност „№...“ „Организация и управление, мерки за информация и комуникация и подготовка на документация за възлагане на обществени поръчки“

По отношение на дейностите за организация и управление на проекта:

а) В случаите, в които разходите за дейностите по организация и управление и информация и комуникация на проекта се възстановяват по чл. 55, ал. 1 (редакция, ДВ, бр. 101 от 22.12.2015 г., на осн. § 70 ПЗР на ЗИД ЗУСЕСИФ, обн., ДВ, бр. 51 от 1.07.2022 г., в сила от 1.07.2022 г.), т. 1 от ЗУСЕФСУ (възстановяване действително направени и платени допустими разходи), дейностите за организация и управление на проекта се включват по т. 13.3 в отделна Дейност „Организация и управление на проекта“.

б) В случаите, в които разходите за дейностите по организация и управление и информация и комуникация на проекта се възстановяват по чл. 55, ал. 1 (редакция, ДВ, бр. 101 от 22.12.2015 г., на осн. § 70 ПЗР на ЗИД ЗУСЕСИФ, обн., ДВ, бр. 51 от 1.07.2022 г., в сила от

1.07.2022 г.), т. 4 от ЗУСЕФСУ (финансиране с единна ставка, определено чрез прилагане на процент към една или няколко определени категории разходи), дейностите за организация и управление на проекта се включват в една обща дейност Дейност „№...“ „Организация и управление, мерки за информация и комуникация и подготовка на документация за възлагане на обществени поръчки“.

По отношение на дейностите за Информация и комуникация:

а) В случаите, в които разходите за дейностите по организация и управление и информация и комуникация на проекта се възстановяват по чл. 55, ал. 1 (редакция, ДВ, бр. 101 от 22.12.2015 г., на осн. § 70 ПЗР на ЗИД ЗУСЕСИФ, обн., ДВ, бр. 51 от 1.07.2022 г., в сила от 1.07.2022 г.), т. 1 от ЗУСЕФСУ (възстановяване действително направени и платени допустими разходи), дейностите информация и комуникация се включват по т. 13.4. в отделна Дейност „Информация и комуникация“.

б) В случаите, в които разходите за дейностите по организация и управление и информация и комуникация на проекта се възстановяват по чл. 55, ал. 1 (редакция, ДВ, бр. 101 от 22.12.2015 г., на осн. § 70 ПЗР на ЗИД ЗУСЕСИФ, обн., ДВ, бр. 51 от 1.07.2022 г., в сила от 1.07.2022 г.), т. 4 от ЗУСЕФСУ (финансиране с единна ставка, определено чрез прилагане на процент към една или няколко определени категории разходи), дейностите за информация и комуникация се включват в една обща дейност Дейност „№...“ „Организация и управление, мерки за информация и комуникация и подготовка на документация за възлагане на обществени поръчки“.

13.6. Видове недопустими дейности:

Посочените по-долу дейности са недопустими за финансиране от ОПОС 2014-2020 г. по процедурата:

- дейности за одит на проекта;
- всякакви дейности от търговски и/или друг характер, генериращи печалба за кандидата;
- дейности, извършени в нарушение на правилата за държавни помощи;
- дейности, за изпълнението на които вече е било предоставено финансиране със средства от ЕСИФ или чрез други инструменти на ЕС, както и с други публични средства, различни от тези на бенефициента;
- експертни анализи и проучвания за целите на подготовка на проектното предложение, които предоставят вече налична информация от докладите за разпространение и оценка на природозащитното състояние на видове/местообитания от мрежата Натура 2000 от 2013 г. (налични в Информационната система за защитените зони от мрежата Натура 2000 - <http://natura2000.moew.government.bg/>), информация от теренни наблюдения съгласно схемата за мониторинг към Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие (<http://eea.government.bg/bg/bio/nsmb/>), информация в плановете за управление на защитените територии, в плановете за действие за видове и други публични документи;
- закупуване на комуникационно оборудване, както и средства за наблюдение на горски пожари, вредители и болести (същите са допустими по мярка 8.1 от Програмата за развитие на селските райони (ПРСР 2014 – 2020 г.).
- увеличаване на площта и интензитета на тополови култури (нови тополови насаждения са допустими само и единствено когато са в същите площи и със същата интензивност на засаждане!)

14. Категории разходи, допустими за финансиране⁵:

14.1. Нормативна база

Разходите, допустими за финансиране по процедурата, трябва да отговарят на разпоредбите на:

- Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета (Регламент (ЕС) № 1303/2013);
- Регламент (ЕС) № 1301/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. относно Европейския фонд за регионално развитие (Регламент (ЕС) № 1301/2013);
- Регламент (ЕС, Евратом) № 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 (Регламент (ЕС, Евратом) № 2018/1046);- Регламент (ЕО, Евратом) №2988/95 на Съвета от 18 декември 1995 година относно защита на финансовите интереси на Европейските общности;
- Закон за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление (Обн., ДВ, бр. 101 от 22.12.2015 г., изм. и доп., бр. 43 от 7.06.2016 г., бр. 74 от 20.09.2016 г., изм., бр. 58 от 18.07.2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. и доп., бр. 85 от 24.10.2017 г., изм., бр. 2 от 3.01.2018 г., доп., бр. 29 от 8.04.2019 г., изм., бр. 94 от 29.11.2019 г., доп., бр. 13 от 14.02.2020 г., в сила от 14.02.2020 г., изм. и доп., бр. 52 от 9.06.2020 г., бр. 39 от 27.05.2022 г., бр. 51 от 1.07.2022 г., в сила от 1.07.2022 г., загл. изм. – ДВ, бр. 51 от 2022 г., в сила от 1.07.2022 г.) (ЗУСЕФСУ); Съгласно параграф 70 от ПЗР на ЗИД на ЗУСЕСИФ (Обн., ДВ, бр. 51 от 1.07.2022 г., в сила от 1.07.2022 г.), до приключването на програмите за програмен период 2014 – 2020 г., съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), разпоредбите на Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове, отменени или изменени със ЗИД на ЗУСЕСИФ, запазват своето действие по отношение на управлението на средствата от ЕСИФ, както и по отношение на изпълнението и контрола на тези програми. В този смисъл, в хипотезите по параграф 70 от ПЗР на ЗИД на ЗУСЕСИФ (Обн., ДВ, бр. 51 от 1.07.2022 г., в сила от 1.07.2022 г.) приложение намират разпоредбите от ЗУСЕСИФ (понастоящем ЗУСЕФСУ), в редакцията им преди тяхното изменение или отмяна със ЗИД на ЗУСЕСИФ (ДВ, бр. 51 от 1.07.2022 г., в сила от 1.07.2022 г.).
- Постановление № 189 от 28 юли 2016 г. за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014 - 2020 г. (ПМС 189/2016 г.);- Постановление № 160 от 1 юли 2016 г. за определяне правилата за разглеждане и оценяване на оферти и сключването на договорите в процедурата за избор с публична покана от бенефициенти на безвъзмездна финансова помощ от европейските структурни и инвестиционни фондове;
- Наредба № Н-3 от 22 май 2018 г. за определяне на правилата за плащания, за верификация и сертификация на разходите, за възстановяване и отписване на неправомерни разходи и за

⁵ В случай че е приложимо, се посочват и недопустими разходи, както и съответната информация съгласно изискванията на чл. 59, ал. 2 от фондове ЗУСЕФСУ (редакция, ДВ, бр. 101 от 22.12.2015 г., на осн. § 70 ПЗР на ЗИД ЗУСЕСИФ, обн., ДВ, бр. 51 от 1.07.2022 г., в сила от 1.07.2022 г.).

осчетоводяване, както и сроковете и правилата за приключване на счетоводната година по оперативните програми и програмите за европейско териториално сътрудничество (Наредба № Н-3/22.05.2018 г.).

14.2. Общи условия за допустимост на разходите по процедурата

Бюджетът на проектното предложение трябва да съдържа както разходи, които кандидатите смятат да извършат след неговото одобрение, така и такива, които те вече са направили преди подаването му. Разходите трябва да са във връзка с изпълнението на дейности по проекта, които са извършени в срока на допустимост на разходите и които не са финансирани със средства от ЕСИФ или чрез други инструменти на ЕС, както и с други публични средства, различни от тези на бенефициента, при съобразяване на чл. 65, параграф 6 от Регламент (ЕС) № 1303/2013.

По отношение на разходите, за които в нормативната уредба и настоящите насоки за кандидатстване са предвидени ограничения в размера/стойността им, допустима за финансиране е частта от съответния разход до размера на ограниченията, съответно до определената стойност. Процентните ограничения се прилагат за определяне на размера на допустимите разходи както на етап оценка, така и върху реално извършените, разплатени, верифицирани и сертифицирани разходи при реалното изпълнение на проекта. В съответствие с ПМС № 189/2016 г., кандидатите определят екипи, отговорни за управление на проектите, като разходите за тях са допустими, когато:

- управлението се осъществява само от служители на бенефициента – вътрешен екип;
- в управлението са включени и външни за бенефициента лица – при необходимост от специфична експертиза и/или липса на достатъчен собствен административен капацитет – смесен екип;
- управлението се осъществява изцяло от външни за бенефициента лица, избрани в съответствие с националното законодателство – външен екип.

В случай че екипът за управление на проекта е **външен** за бенефициента, БФП за дейностите за организация и управление и информация и комуникация се предоставя под формата по чл. 55, ал. 1 (редакция, ДВ, бр. 101 от 22.12.2015 г., на осн. § 70 ПЗР на ЗИД ЗУСЕСИФ, обн., ДВ, бр. 51 от 1.07.2022 г., в сила от 1.07.2022 г.), **т. 1** от ЗУСЕФСУ (възстановяване на действително направени и платени допустими разходи) в процентното ограничение, посочено в т. 14.3.6. от условията за кандидатстване.

В случай че екипът за управление на проекта е **вътрешен** или **смесен**, то БФП за тези дейности се предоставя само под формата по чл. 55, ал. 1, (редакция, ДВ, бр. 101 от 22.12.2015 г., на осн. § 70 ПЗР на ЗИД ЗУСЕСИФ, обн., ДВ, бр. 51 от 1.07.2022 г., в сила от 1.07.2022 г.), **т. 4** от ЗУСЕФСУ (финансиране с единна ставка), като за настоящата процедура се прилагат процентни ограничения, съгл. т. 14.3.7. от условията за кандидатстване.

Използването на единна ставка не освобождава бенефициентите от задълженията им при изпълнението на всички дейности, включени в техните проекти, да спазват приложимото европейско и национално законодателство.

БФП за **дейности по изпълнение на проект** на бенефициент от централната и териториалната администрация на изпълнителната власт се предоставя чрез възстановяване на действително направени и платени допустими разходи в изпълнение на Решение на СКУСЕС от 28.08.2018 г., взето на основание чл. 11, ал. 2 от ПМС № 189/2016 г.

Допустими са разходи за закупуване и/или наемане, доставка и монтаж на оборудване, съоръжения, техника, стопански инвентар, пряко свързани с изпълнението на дейностите по проект. Наемането на машини, съоръжения, техника и оборудване е допустимо само до изтичане на срока за изпълнение на съответната/ите дейност/и по АДФП.

14.3. Предвидени ограничения в размера/стойността на определени категории разходи I ПРЕКИ РАЗХОДИ:

1. Разходи за СМР по проекта – до 15% от общите допустими разходи. В това процентно ограничение се включват сумите за непредвидени разходи за СМР, както и присъщите дейности към строителството – проектиране, авторски и строителен надзор;

а. Разходите за проектиране до 10% от стойността на СМР;

б. Разходите за строителен надзор до 5% от стойността на СМР;

в. Разходите за авторски надзор до 3% от стойността на СМР;

г. Непредвидени разходи за СМР – до 10% от общите допустими разходи за СМР по проекта, посочени в подразход „Строително-монтажни работи“ на бюджета на проекта в ИСУН;

2. Разходи за закупуване на техника и оборудване – до 40% от допустимите разходи;

3. Разходи за закупуване на специализирани моторни превозни средства пряко свързани с основните дейности по проекта (за превоз на фиданки, материали, инструменти, съдове с вода за поливна дейност и др.) – до 5% от разходите за закупуване на техника и оборудване;

4. Разходи за спомагателни дейности – до 5% от общите допустими разходи по проекта. Следва да се има предвид, че при прилагане на формата по чл. 55, ал. 1 (редакция, ДВ, бр. 101 от 22.12.2015 г., на осн. § 70 ПЗР на ЗИД ЗУСЕСИФ, обн., ДВ, бр. 51 от 1.07.2022 г., в сила от 1.07.2022 г.), т. 1 от ЗУСЕФСУ в разходите за спомагателни дейности се включват и разходите за подготовка на документация за възлагане и провеждане на обществени поръчки;

5. Разходи за информационна кампания и популяризиране на дейностите за подготовка и залесяване на горски площи – до 3% от общите допустими разходи по проекта;

II НЕПРЕКИ РАЗХОДИ:

6. При прилагане на формата по чл. 55, ал. 1, (редакция, ДВ, бр. 101 от 22.12.2015 г., на осн. § 70 ПЗР на ЗИД ЗУСЕСИФ, обн., ДВ, бр. 51 от 1.07.2022 г., в сила от 1.07.2022 г.), т. 1 от ЗУСЕФСУ (външен екип за управление) се прилагат процентни ограничения поотделно за всяка подкатегория разход както следва:

– разходи за организация и управление – до 2% от общите допустими разходи по проекта;

– разходи за информация и комуникация – до 1% от общите допустими разходи;

– разходи за командировъчни пари – съгласно Наредбата за командировките в страната и Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина или съответните нормативни актове на друга държава-членка на ЕС, в случаите, когато не е приложимо българското законодателство;

7. При прилагане на формата по чл. 55, ал. 1 (редакция, ДВ, бр. 101 от 22.12.2015 г., на осн. § 70 ПЗР на ЗИД ЗУСЕСИФ, обн., ДВ, бр. 51 от 1.07.2022 г., в сила от 1.07.2022 г.), т. 4 от ЗУСЕФСУ (прилагане на единна ставка за непреки разходи при вътрешен или смесен екип) се прилага процентно ограничение общо за цялата категория непреки разходи, която включва разходите за организация и управление, за информация и комуникация, както и разходите за подготовка на документации за провеждане на обществени поръчки. Процентните ограничения са както следва:

- за група със стойност на БФП под 400 000 лв. – 14% от преките разходи

- за група със стойност на БФП от 400 001 - 1 000 000 лв. – 10% от преките разходи

- за група със стойност на БФП от 1 000 001 - 2 500 000 лв. – 9% от преките разходи

- за група със стойност на БФП от 2 500 001 - 7 000 000 лв. – 4% от преките разходи

- за група със стойност на БФП от 7 000 001 - 10 000 000 лв. – 3% от преките разходи

- за група със стойност на БФП от 10 000 001 до 15 000 000 лв. – 2% от преките разходи

- за група със стойност на БФП над 15 000 001 лв. – 2% от преките разходи

Категориите разходи, дефинирани като „непреки“, и процентните ограничения за тях се определят съгласно Методология за определяне на размерите на единна ставка за финансиране на дейности за организация и управление на проекти по ОПОС 2014 - 2020 г., като същите са спрямо допустимите преки разходи. Резюме от Методологията е публикувано на Единния информационен портал на Европейските структурни и инвестиционни фондове в секция „Оперативна програма „Околна среда“, раздел Документи (<https://www.eufunds.bg/bg/opos/node/925>). Кандидатът следва да има предвид, че

процентните ограничения се налагат върху реално извършените и разплатени допустими разходи, вкл. последващото изплащане на пълния размер на разходите за дейностите по организация и управление и информация и комуникация зависи от постигането на резултатите от проекта, измерими със съответните индикатори, заложи в проектното предложение.

14.4. Допустими категории разходи:

Допустимите за финансиране по процедурата разходи следва да са групирани и съобразени със следните категории:

I. РАЗХОДИ ЗА СМР (СТРОИТЕЛНО-МОНТАЖНИ РАБОТИ) - вкл. и непредвидени разходи, свързани със СМР.

II. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ в т.ч. техника и специализирано оборудване, необходими за реализиране на допустимите дейности, както и специализирани моторни превозни средства, пряко свързани с основните дейности

III. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛ - възнаграждения, осигуровки за сметка на работодател и командировъчни за вътрешни за бенефициента служители, на които е възложено изпълнение на дейности от проектното предложение, различни от организация и управление

IV. РАЗХОДИ ЗА УСЛУГИ - вкл. и разходите, свързани с проектиране, авторски и строителен надзор

V. РАЗХОДИ ЗА ТАКСИ

VI РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ – напр. посадъчен материал, тор и др., свързани с дейностите по залесяване

VII РАЗХОДИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ И УЧАСТИЕ В МЕРОПРИЯТИЯ – всички разходи, свързани с провеждането на информационната кампания за популяризиране на залесителните мероприятия, които не се припокриват с мерките за информация и комуникация

VIII. НЕПРЕКИ РАЗХОДИ – В Т.Ч. РАЗХОДИ ЗА ОРГАНИЗАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ И РАЗХОДИ ЗА ИНФОРМАЦИЯ И КОМУНИКАЦИЯ НА ПРОЕКТА (и за подготовка на документация за обществени поръчки в случаите на прилагане на формата по чл. 55, ал. 1, (редакция, ДВ, бр. 101 от 22.12.2015 г., на осн. § 70 ПЗР на ЗИД ЗУСЕИФ, обн., ДВ, бр. 51 от 1.07.2022 г., в сила от 1.07.2022 г.), т. 4 от ЗУСЕФСУ за единна ставка на непреките разходи).

14.5. Недопустими разходи

По процедурата не са допустими разходите, определени в чл. 26 от ПМС № 189/2016 г., както и следните:

- разходи, които вече са финансирани със средства от ЕСИФ или чрез други инструменти на ЕС, както и с други публични средства, различни от тези на бенефициента;
- разходи за одит;
- режийни разходи на бенефициента;
- разходи за последваща експлоатация и поддръжка;
- разходи, надхвърлящи нормативно определени максимални размери, както и разходи, надхвърлящи процентните ограничения и/или максималната стойност за тях, включена в насоките за кандидатстване;
- разходи, свързани с изпълнението на недопустими дейности по процедурата;
- разходи за финансиране на операции, които към момента на избирането им за финансиране от ЕСИФ са били физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на проектното предложение за финансиране по ОПОС 2014-2020 от страна

- на бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са направени от бенефициента или не (съгласно чл. 65, параграф 6 от Регламент (ЕС) № 1303/2013);
- разходи за наем на машини, съоръжения, техника и оборудване, които трябва да се инсталират за постоянно ползване на мястото на изпълнение на проекта;
 - *Данък върху добавената стойност (ДДС).*

Недопустими за финансиране разходи, неправомерно одобрени и платени от бенефициента, остават за негова сметка и не подлежат на възстановяване чрез БФП.

14.6. Указания за изготвяне на бюджета

Разяснения за попълване на бюджета на проекта са представени в Приложение № 5 „Указания за попълване на формуляр за кандидатстване и подаване на проект по процедурата чрез системата ИСУН 2020“ към условията за кандидатстване.

14.7. Анализ относно остойността на дейностите, включени в проектното предложение (по образец, Приложение № 6 към условията за кандидатстване).

С оглед определяне на реалистичността на предвидените разходи, кандидатът следва да приложи към формуляра за кандидатстване в ИСУН 2020 анализ относно остойността на дейностите, включени в проектното предложение. **Дейностите по организация и управление, както и тези по информация и комуникация, следва да бъдат включени в анализа на остойността единствено в случаите, в които същите се предоставят под формата по чл. 55, ал. 1, (редакция, ДВ, бр. 101 от 22.12.2015 г., на осн. § 70 ПЗР на ЗИД ЗУСЕСИФ, обн., ДВ, бр. 51 от 1.07.2022 г., в сила от 1.07.2022 г.), т. 1 от ЗУСЕФСУ.** В този случай в анализа на остойността се включват и разходите по подготовка на документация за възлагане и провеждане на обществени поръчки (част от „Спомагателните дейности“). В анализа се посочва въз основа на какви документи (трудови норми за лесокултурни дейности), други анализи или проучвания са остойностени дейностите и/или каква информация/ минимални технически и/или функционални характеристики, данни/ показатели/ оферти/ извлечение от каталог на производители/доставчици, информация за вече сключени и изпълнени договори със сходни параметри и предмет, пазарни консултации по смисъла на ЗОП, пазарни проучвания и/или проучване в интернет, досегашен опит, калкулативен метод и др. са ползвани при остойността и др. При позоваване на вече сключени договори с избран/и изпълнители на дейности, предмет на проектното предложение, с което се кандидатства, то към анализа на остойността се прилага копие/я на тези договори или, ако са публично достъпни, се посочва активен линк към тях. При позоваване на оферти се прилагат самите оферти, при позоваване на извлечение от каталог на производители/доставчици се прилагат извлеченията от каталога или се посочват съответните линкове към продукта. В случаите, в които остойността е извършено единствено на базата на оферти, се представят минимум две такива. При позоваване на досегашен опит/калкулативен-метод се прилагат техническите спецификации, количествено-стойности сметки и др.

При доказване на стойността на отделна дейност единствено чрез оферти, се изисква същите да са представени от фирми, чийто предмет на дейност е сходен с предмета на представената от кандидата оферта. Това се доказва с референция за изпълнена подобна услуга, извлечение от договор със сходен предмет или публично достъпна информация – интернет сайт с посочени основни дейности на организацията и изпълнени услуги.

Възможно е доказване на стойности по дейности чрез извадка на подобни услуги/доставки от страницата на АОП, като се посочват аналогичните характеристики между проведената поръчка със сключен договор и дейностите, предвидени в проектното предложение.

В случаите, в които остойността е извършено на базата на оферти, проучвания или извадки от АОП, се представят минимум две от независими източници. В анализа на остойността е възможно да се посочи и процент на допълнителни разходи (ако такива са налични), които може да включват транспортни разходи, управленски разходи и/или друго,

като изрично следва да е посочена тяхната стойност или процент от действителните разходи с обосновка за приетия процент и необходимостта от прилагането му.

При предвидено изпълнение на дейностите от служители на кандидата, анализът на остойностяването следва да бъде изготвен аналогично – на база разход на трудови ресурси, материали и необходимо оборудване, съгласно трудови норми за лесокултурни дейности на ДАГ, Заповед №357/27.12.2007 г.

При предвидено изпълнение на дейности, свързани със СМР, в анализа се представя КСС в текущи цени по окрупнени показатели.

Всеки анализ на остойностяване следва да съдържа в поле „Забележка“ описателна част за принципите, които са използвани при определяне на стойността на отделна дейност: защо и как е определена стойността на дейността при получени две оферти, коя сума е приета – средноаритметична или по-ниската стойност на услугата, какви обстоятелства са отчетени или следва да се отчитат при остойностяване на всяка конкретна дейност, друго по преценка на кандидата.

Структурата на анализа следва последователността на дейностите, посочена в т. 7 „План за изпълнение/Дейности по проекта“ от формуляра за кандидатстване в ИСУН 2020. Образец на анализ се съдържа в Приложение № 6 към насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“. В анализа се посочва конкретният процент на опростени разходи, в случаите на хипотезата на чл. 55, ал. 1, (редакция, ДВ, бр. 101 от 22.12.2015 г., на осн. § 70 ПЗР на ЗИД ЗУСЕСИФ, обн., ДВ, бр. 51 от 1.07.2022 г., в сила от 1.07.2022 г.), т. 4 от ЗУСЕСИФ.

14.8. Авансово плащане:

Бенефициентът има право да поиска авансово плащане от общата стойност на БФП след сключване на АДБФП, като максималният размер на авансовото плащане **не може да надвишава 20% от стойността на безвъзмездната финансова помощ.**

Срокът и условията за извършване на авансовото плащане са определени в насоките за кандидатстване, в частта им „условия за изпълнение“.

В съответствие с чл. 60, ал. 2 от ЗУСЕФСУ, списък на писмените доказателства, които бенефициентът прилага към искането си за извършване на съответното плащане, е приложен към Насоките за кандидатстване, в частта им „условия за изпълнение“ (Приложение № 3 към „условията за изпълнение“).

15. Допустими целеви групи (ако е приложимо):

Общини, неправителствени организации, министерства и техните регионални структури, бизнес организации и асоциации, академична общност, населението в страната.

16. Приложим режим на минимални/държавни помощи (ако е приложимо):

Определението на понятието „държавна помощ“ се съдържа в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). Държавна помощ (съгласно параграф 7 от Допълнителните разпоредби на Закона за държавните помощи) е всяка помощ, попадаща в обхвата на ДФЕС, предоставена от държавата или от общината, или за сметка на държавни или общински ресурси, пряко или чрез други лица, под каквато и да е форма, която нарушава или застрашава да наруши свободната конкуренция чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия, производството или търговията на определени стоки или предоставянето на определени услуги, доколкото се засяга търговията между държавите-членки на Европейския съюз. По правило предоставянето на държавни помощи е забранено, като изключенията от тази забрана са нормативно уредени. Предоставянето на безвъзмездна финансова помощ се извършва в съответствие с европейското и национално законодателство в областта на държавните помощи.

Едно от условията, които трябва да бъдат изпълнени, за да бъдат приложени правилата за държавни и минимални помощи при предоставянето на държавни ресурси, е получател на помощта да е „предприятие“ съгласно конкурентното право. „Предприятие“ по смисъла на чл. 107 от ДФЕС е всяка структура, ангажирана със стопанска дейност, независимо от правния ѝ статут и начина ѝ на финансиране. Съгласно практиката на Съда на ЕС, „предприятия“ по смисъла на конкурентното право са всички субекти, упражняващи икономическа дейност, в това число и носители на публична власт, когато дейността им е свързана с предлагане на стоки/услуги на пазара (Дело C-35/96 Съединени дела C-180/98 и C-184/98 Павлов и други). При извършването на преценка дали едно лице притежава качеството „предприятие“, неговият правен статут съгласно националното законодателство на държавата-членка на ЕС и начинът му на финансиране не са определящи. Когато дейността е свързана с упражняване на властнически правомощия, тя няма икономически характер и следователно за нея правилата за държавни помощи са неприложими.

Настоящата процедура се обявява с цел да допринесе за постигането на специфична цел „Подобряване на природозащитното състояние на видове и местообитания от мрежата Натура 2000“ на приоритетна ос 3 на ОПОС 2014-2020 г., чрез подобряване природозащитното състояние на горските природни местообитания и подпомагане на екосистемните услуги, предоставяни от горите чрез прилагане на лесовъдски практики и залесяване в и извън мрежата Натура 2000. Чрез изпълнението на мерките от Стратегията за биологичното разнообразие на Република България⁶ и на ключовия ангажимент от страна на Република България за „Засаждане на три милиарда нови дървета в ЕС при пълно зачитане на екологичните принципи“, по втора цел на Стратегията на ЕС за биологично разнообразие 2030 г. „Опазване и възстановяване на природата в ЕС“, както и чрез изпълнение на мерки от Националната рамка за действие за Натура 2000, насочени към горски природни местообитания се очаква увеличаване на площи, които са новозалесени, както и подобрене на структурата и функциите на природозащитното състояние на горски природни местообитания. В резултат от изпълнението на мерките по процедурата, ще бъде подкрепено и опазването на природата и биологичното разнообразие, което съгласно чл. 8, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) е задължение на министъра на околната среда и водите.

Съгласно разпоредбата на чл. 114 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР), МОСВ и други държавни органи и техните поделения в рамките на своите компетенции осъществяват управлението и контрола по опазване на биологичното разнообразие в Република България. Допустими кандидати по процедурата са – Северозападно държавно предприятие, Северноцентрално държавно предприятие, Североизточно държавно предприятие, Югозападно държавно предприятие, Южноцентрално държавно предприятие и Югоизточно държавно предприятие, всяко от тях със своите териториални подразделения. По смисъла на закона, Държавните предприятия са отговорни за управление на горски територии – държавна собственост, които не са предоставени на ведомства или юридически лица (чл. 163, ал. 1 от Закона за горите). Същите са юридически лица със статут на държавни предприятия по смисъла на чл. 62, ал. 3 от Търговския закон. Основните дейности на държавните предприятия по управление на горските територии са изчерпателно изброени в чл. 165, ал. 1 от ЗГ. Същевременно изпълнявайки допустимите дейности по настоящата процедура, необходими за постигане целите по проекта, които са

⁶ Стратегията за биологичното разнообразие на Република България е основен стратегически документ, чрез който се определят целите и приоритетите, свързани с опазване на биологичното разнообразие представляващо национално и световно природно наследство. В нея са отразени всички основни ангажиманти на страната ни, като член на ЕС, в контекста на Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие до 2030 г., чиято основна задача е свързана с ограничаване на основните фактори, предизвикващи загуба на биологично разнообразие.

свързани с премахване на неблагоприятни влияния или практики, възпрепятстващи естественото възобновяване на горите; с подобряване на състава и структурата на горските местообитания чрез прилагане на лесовъдски мероприятия; с подобряване на функциите и свързаността на горските природни местообитания и защитените зони от мрежата Натура 2000 чрез създаване и възстановяване на „зелена инфраструктура“ (включително: коридори и площи от горско-дървесна растителност, полезащитни горски пояси, залесяване с дървесни видове, съобразени с Класификационната схема за типовете горски месторастения, др.); със събиране, обработка и съхранение на горски репродуктивни материали в т.ч. от целевите видове и природни местообитания в съответните Натура 2000 зони; с производството, отглеждането, транспортирането и съхранението на посадъчен материал от горско-дървесни видове, включително с местен генетичен произход; с дейности по отглеждане (вкл. окопаване, плевене и др.), ограждане на залесените площи, кастрене, попълване (подмяна на изсъхналите след засаждането дръвчета с нови), защита от болести и вредители; почистването на площи за залесяване; извършване на почвоподготовка; залесяване с дървесни видове, съобразени с Класификационната схема за типовете горски месторастения, **държавните предприятия упражняват своите публични правомощия**. В тази връзка, можем да кажем, че когато стопанската дейност на един публичен субект не може да бъде отделена от упражняването на публични правомощия, извършваните от въпросния субект дейности като цяло остават свързани с упражняването на публични правомощия и следователно не попадат в понятието „предприятие“ (съгласно т. 17 от Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (2016/С 262/01). Следва да се има предвид, че правилата за държавни помощи се прилагат само когато получателят на помощ е предприятие – субект извършващ икономическа дейност (предлагане на стоки и услуги на пазара), независимо от правната му форма, съгласно практиката на Съда на ЕС. Следва да се има предвид, че мярката касае инвестиции за дейности, свързани с подобряване природозащитното състояние на горски природни местообитания и ефективното функциониране на горските екосистеми, които дейности не са свързани с реализирането на печалба. И не на последно място, финансирането на проекта не предполага наличието на частни инвестиции, тъй като той е свързан с публичните функции на горските предприятия, съгласно становище на заместник-министъра на Земеделието⁷. В тази връзка се изключва конкуренция на ниво национален пазар и на ниво Европейски Съюз.

С подписването на договорите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, конкретните бенефициенти ще се задължат, всичко придобито при изпълнението на дейностите по процедурата да бъде използвано само за неикономически цели, включително ще се задължи да спазва разпоредбите на действащото законодателство в областта на държавните помощи, като не допускат средства или активи, придобити при изпълнението на проекта, да бъдат предоставяни на трети лица в нарушение на това законодателство. Спазването на това задължение от страна на конкретния бенефициент ще бъде обект на проверки на място от страна на Управляващия орган на ОПОС 2014-2020 г., който ще приложи контролни механизми, гарантиращи изпълнението на всички приложими условия, чрез които се доказва липсата на държавна помощ при изпълнението на проекта. Изпълнението на това условие ще се контролира от страна на УО на ОПОС 2014-2020 г. и в рамките на проверките на място в периода устойчивост на проектите.

По настоящата процедура е допустимо партньорство, **само** за дейността, свързана с провеждането на информационна кампания за популяризиране на залесителните мероприятия, различна от задължителните мерки за информация и комуникация, като

⁷ Становището от заместник-министъра на Земеделието е приложено към пакета документи

например изработване на рекламни и образователни материли, организиране и провеждане на събития, например демонстрационни залесявания и други, вкл. медийно отразяване. Допустим партньор са юридически лица с нестопанска цел (сдружения и фондации). Основните цели на предвидените информационни дейности са повишаване на екологичната култура на населението и ангажираността му към съхраняването на естественото биоразнообразие. Всички тези информационни дейности ще бъдат безвъзмездни и общодостъпни. Посочените дейности, изпълнявани от ЮЛНЦ (защита на природата и биологичното разнообразие) по своята същност нямат икономически характер и следователно за тях не са приложими правилата на конкуренцията, включително по отношение на държавните помощи. Съгласно чл. 3, ал. 3 от Закона за юридическите лица с нестопанска цел, ЮЛНЦ могат да извършват допълнителна стопанска дейност, само ако е свързана с предмета на основната им нестопанска дейност, за която са регистрирани, и като използват прихода за постигане на определените в устава или учредителния акт цели. Подпомагането е насочено към извършването от ЮЛНЦ нестопанска дейност по опазване на околната среда и биологичното разнообразие. Съгласно т. 206 от Известието на Комисията, за да е възможно публичното финансиране на даден проект да попадне извън приложното поле на правилата за държавни помощи, държавите-членки на ЕС трябва да гарантират, че финансирането не може да се използва за кръстосано субсидиране на стопанските дейности. В качеството си на партньори, ЮЛНЦ следва да докажат, че са в състояние да осигурят разделянето на икономическата от неикономическата си дейност (включително по отношение на приходите и източниците на финансиране). С цел спазване на правилата за държавни помощи, ЮЛНЦ следва да подадат доказателствените документи, посочени в раздел 24, т. 24.10 от насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“, които документи доказват, че ЮЛНЦ осигуряват разделяне на икономическата от неикономическата си дейност (включително по отношение на приходите и източниците на финансиране).

Подпомагането не представлява държавна помощ и на ниво изпълнител.

Дейности, които ще бъдат финансирани със средства от ОПОС 2014-2020 г. могат да бъдат извършвани от бенефициентите по процедурата, или от изпълнител/изпълнители, определени по реда на ЗОП, чрез провеждането на открита, прозрачна, достатъчно добре разгласена, недискриминационна и безусловна процедура⁸. Управляващият орган на ОПОС 2014-2020 г. осъществява последващ контрол за спазване на законодателството в областта на обществените поръчки от страна на бенефициентите по програмата, включително за спазване на принципите по чл. 2 от ЗОП за равнопоставеност и недопускане на дискриминация, свободна и лоялна конкуренция, публичност и прозрачност. В този смисъл, на ниво изпълнител подпомагането не следва да се счита за държавна помощ.

Предвид заложените условия за допустимост на дейностите, не са изпълнени кумулативно критериите от „теста за държавна помощ“ по чл. 107, параграф 1 от ДФЕС, т.е. процедурата попада извън обхвата на законодателството по държавните помощи, тъй като не съдържа помощ.

Възстановяването на неправомерна и несъвместима държавна помощ или на неправилно използвана държавна помощ се извършва по реда на Глава VI на Закона за държавните помощи. Решението на Европейската комисия за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ или на неправилно използвана държавна помощ подлежи на изпълнение по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс. Не се разрешава предоставяне на нова държавна помощ на предприятие, което не е изпълнило решение на Европейската комисия и не е възстановило изцяло неправомерна и несъвместима държавна

⁸ Съгласно т. 90-108 от Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ в съответствие с чл. 107, пар. 1 от Договора за функциониране на ЕС.

помощ или неправилно използвана държавна помощ. Предоставянето на държавна помощ, която не отговаря на всички изисквания на приложимия режим по държавни помощи, представлява неправомерна държавна помощ, което от своя страна е основание за нейното възстановяване.

В съответствие с чл. 57, ал. 1, т. 7 от ЗУСЕФСУ (редакция, ДВ, бр. 101 от 22.12.2015 г., на осн. § 70 ПЗР на ЗИД ЗУСЕСИФ, обн., ДВ, бр. 51 от 1.07.2022 г., в сила от 1.07.2022 г., сегашна т. 8 на чл. 57, ал.1), разходите на бенефициентите, които не са съобразени с приложимите правила за предоставяне на държавни помощи, не са допустими за финансиране от ОПОС 2014-2020 г. и няма да им бъдат възстановявани от програмата. Съблюдаването на правилата за допустимост на разходите е обект на проверка от Управляващия орган на етапа на тяхната верификация. Съгласно чл. 70, ал. 1, т. 2 от ЗУСЕФСУ, за нарушаване на правилата за държавната помощ по смисъла на чл. 107 от Договора за функционирането на Европейския съюз на бенефициентите се налагат финансови корекции. Управляващият орган си запазва правото да извършва проверки на място при бенефициентите, с цел да гарантира спазването на нормативните изисквания в областта на държавните помощи. В случай, че Управляващият орган на ОПОС 2014-2020 г. или друг компетентен орган установи нарушения и неправомерно отпускане на държавни помощи от страна на бенефициентите, последните следва да осигурят възстановяване на всички изплатени суми, ведно с лихва, определена по реда на приложимото законодателство за държавни помощи.

Допълнителна информация относно приложимото законодателство в областта на държавните помощи може да бъде открита на интернет страницата на Министерство на финансите (<http://stateaid.minfin.bg/>).

17. Хоризонтални политики ⁹

При изпълнение на дейностите по процедурата кандидатът посочва, че проектът ще съобразява хоризонталните принципи:

- законност,
- партньорство,
- прозрачност и публичност,
- равни възможности и недопускане на дискриминация;
- принципите, посочени в ЗОП/ПМС № 160/2016 г., при възлагане изпълнението на дейностите по проекта и възлагане на зелена/и обществена/и поръчка/и, например чрез използването на рециклирана хартия и електронни носители на информация (ако е приложимо).

Кандидатът спазва принципа на законност, като при подготовката и изпълнението на проекта прилага изискванията на действащата европейска и национална нормативна уредба. Предвиденият за подкрепа проект ще подпомогне изпълнението на ангажиментите на страната, произтичащи от европейското и национално законодателство.

Кандидатът спазва принципа на партньорство, прозрачност и публичност, като осигурява партньорство, прозрачност и публичност чрез включване на заинтересовани страни в процеса, както и навременно ги информира за изпълнението му.

Кандидатът спазва принципа на равните възможности и недопускане на дискриминация, като при подготовка и изпълнение на проекта насърчава равните възможности за всички, включително възможностите за достъп на хора с увреждания.

По отношение на принципите за устойчиво развитие кандидатът съобразява изпълнението им спрямо изискванията на екологичното законодателство.

⁹ Описват се изискванията за постигане на съответствие с хоризонталните политики на ЕС и, ако е приложимо, на принос към тях.

В допълнение, съгласно Насоките за интегриране на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата (ПОС и ПИК), проектното предложение е препоръчително да предвиди, ако е приложимо и при възможност, възлагане на зелена/и обществена/и поръчка/и, електронно кандидатстване (алтернативно например чрез използването на рециклирана хартия и електронни носители на информация). Информацията относно възможностите за прилагане на изискванията за възлагане на зелени обществени поръчки се съдържа на интернет страницата на Агенцията по обществени поръчки (www.aop.bg) и на интернет страницата на Европейската комисия (http://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm).

18. Минимален и максимален срок за изпълнение на проекта (ако е приложимо):

Максималният срок за изпълнение на дейностите по проектите е не по-късно от 31 декември 2023 г. Този срок започва да тече от влизането в сила на административния договор за предоставяне на БФП.

На етапа на кандидатстване бенефициентът следва да е обявил обществените поръчки за възлагане на дейностите, които се планира да се извършват от външен изпълнител (вкл. по чл. 114 от ЗОП), като отчита срока за допустимост на разходите 31.12.2023 г. и като посочва линковете към тях.

Допустими по програмата са всички разплащания, извършени до 31.12.2023 г. След тази дата бенефициентите финализират своите проекти със собствено финансиране до 15.02.2026 г.

19. Ред за оценяване на концепциите за проектни предложения¹⁰:

Неприложимо.

20. Критерии и методика за оценка на концепциите за проектни предложения¹¹:

Неприложимо.

21. Ред за оценяване на проектните предложения:

Оценката на проектното предложение ще се извърши по реда на Приложение № 2 към насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“, при стриктно спазване на разпоредбите на ЗУСЕФСУ и на ПМС № 162/2016 г.

22. Критерии и методика за оценка на проектните предложения:

Методология за оценка на проектни предложения

Оценката се извършва на база критерии, одобрени от Комитета за наблюдение на оперативна програма “Околна среда 2014-2020 г.” (ОПОС 2014-2020 г.). Методологията и критериите не подлежат на изменение по време на провеждане на оценката. Проектно предложение на конкретен бенефициент не се оценява и процедурата се прекратява по отношение на последния, ако същото не е подадено чрез ИСУН 2020 и/или е подадено след

¹⁰ Попълва се ако по процедурата се извършва предварителен подбор на концепции за проектни предложения по смисъла на чл. 31, ал. 1 от Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове.

¹¹ Попълва се ако по процедурата се извършва предварителен подбор на концепции за проектни предложения по смисъла на чл. 31, ал. 1 от Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове.

определения в условията за кандидатстване краен срок. Оценяването на проектното предложение се извършва в срок до три месеца от датата на изтичане на крайния срок за подаването му. Оценката на полученото проектно предложение се извършва от експертна работна група, определена със заповед на Ръководителя на Управляващия орган на програмата, като в заповедта се уточнява и разпределението на критериите между отделните оценители. Оценката включва оценка на административно съответствие, на допустимост и на качество. Проверява се дали проектното предложение отговаря на всички критерии, като за всеки критерий се поставя оценка „ДА“, „НЕ“ или „НП“. При получаване на окончателна оценка „НЕ“ по даден критерий, проектното предложение не се предлага за финансиране и процедурата се прекратява по отношение на конкретния бенефициент съгласно разпоредбите на ЗУСЕСИФ. По време на оценката комуникацията с конкретния бенефициент и редакцията на установени неточности по подадено проектно предложение се извършват електронно, чрез профила на бенефициента в ИСУН 2020, от който е подадено проектното предложение и промени на посочения профил са невъзможни.

Критерии за оценка

№	Критерий	ДА/НЕ /НП
Административно съответствие и допустимост		
1.	Кандидатът е представил всички документи, които се изискват за целите на кандидатстването, описани в Раздел 24 от условията за кандидатстване, като документите, за които е указано, са подписани и приложени във формата, посочен в същия раздел.	
2.	Кандидатът е допустим съгласно Раздел 11 от условията за кандидатстване.	
3.	Партньорът е допустим съгласно Раздел 12 от условията за кандидатстване	
4.	Кандидатът е потвърдил, че исканата безвъзмездна финансова помощ не е за финансиране на разходи, които вече са финансирани със средства от ЕСИФ или чрез други инструменти на Европейския съюз, както и с други публични средства, различни от тези на бенефициента.	
5.	Проектът не е бил физически завършен или изцяло осъществен към датата на подаване на формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са направени или не от бенефициента.	
6.	Териториалният обхват за изпълнение на проектното предложение съответства на посочения в Раздел 5 от условията за кандидатстване.	
7.	Дейностите, включени в проектното предложение, за които се иска финансиране от програмата, са допустими съгласно Раздел 13 от условията за кандидатстване.	
8.	В проектното предложение са заложили посочените индикатори съгласно Раздел 7 от условията за кандидатстване и е посочен източникът за тяхното отчитане.	
Оценка за качество		
1.	Проектът допринася за постигането на специфична цел „Подобряване на природозащитното състояние на видове и местообитания от мрежата Натура 2000“ на приоритетна ос 3 на ОПОС 2014-2020 г. и целите на процедурата.	

2.	Проектните дейности са описани и обосновани и са насочени към постигане на поставените в процедурата цели, индикатори и очаквани резултати съгласно условията за кандидатстване.	
3.	Бюджетът на проектното предложение е попълнен съгласно изискванията и указанията, посочени в Раздел 14 от условията за кандидатстване.	
4.	Обявени са обществените поръчки за всички дейности от проектното предложение, за които това е приложимо.	
5.	Стойността на отделните дейности съответства на заложените в бюджета на проектното предложение разходи за съответната дейност.	
6.	Общата стойност на допустимите разходи не надхвърля максималния размер на БФП, определен по процедурата (раздел 9 условия за кандидатстване)	
7.	Представен е анализ на остойностяването, отговарящ на изискванията на Раздел 14 от условията за кандидатстване.	
8.	Исканото финансиране (безвъзмездна финансова помощ) се отнася само за допустими разходи.	
9.	Представен е график за изпълнение на дейностите, като изпълнението е предвидено до 31.12.2023 г.	
10.	В проектното предложение са посочени приложимите хоризонтални принципи, посочени в раздел 17 от условията за кандидатстване.	

23. Начин на подаване на проектните предложения/концепциите за проектни предложения:

Проектно предложение по процедурата може да бъде подадено от кандидата или от оправомощено/упълномощено от него лице единствено чрез попълване на уеб базиран формуляр за кандидатстване чрез системата ИСУН 2020: <http://eumis2020.government.bg/>. В случай че проектното предложение се подава от оправомощено/упълномощено лице, е необходимо представянето на заповед или пълномощно от ръководителя на структурата/организацията-кандидат.

Веднъж посочен, имейл адресът, асоцииран с профила на кандидата в ИСУН 2020, не може да се променя. Необходимо е кандидатите да разполагат винаги с достъп до имейл адреса, към който е асоцииран профилът в ИСУН 2020.

24. Списък на документите, които се подават на етап кандидатстване¹²: Документите, които се подават, трябва да съобразяват изискванията към тях, ако има такива, посочени в условията за кандидатстване. В случай че документите са публично достъпни, следва да се посочат електронните адреси, на които са публикувани. Документите следва да се представят на български език или да бъдат придружени със заверен превод на български език.

24.1. Формуляр за кандидатстване (попълва се само формата в ИСУН2020, като в системата не следва да се прикачва отделен файл).

24.2 Заповед за оправомощаване на лицето, което подписва с квалифициран електронен подпис от името на кандидата документите за кандидатстване по процедурата, ако е приложимо.

¹² В случай че по процедурата се извършва предварителен подбор на концепции за проектни предложения, документите, които се подават на този етап, се посочват отделно.

24.3. Попълнена от кандидата и отделно попълнена от партньора, ако има такъв, Декларация по образец (Приложение № 1 към насоките за кандидатстване, част „условията за кандидатстване“) на лицето, представляващо кандидата и отделно от лицето, представляващо партньора, ако има такъв, за запознатост с определението за нередност и измама; че към датата на подаване на проектното предложение проектът не е физически завършен или изцяло осъществен от кандидата, независимо дали всички свързани плащания са направени от кандидата; че проектът не генерира приходи; че исканата безвъзмездна финансова помощ не е за финансиране на разходи, които вече са финансирани със средства от ЕСИФ или чрез други инструменти на Европейския съюз, както и с други публични средства, различни от тези на бенефициента, с приложена към нея „Справка за изпълнение на проекти и дейности, включващи подобряване на горски природни местообитания, изпълнявани в период от 10 години преди датата на кандидатстване по процедурата“;

24.4. Списък с линкове към сайт на АОП (ЦАИС) за обявени обществени поръчки за дейности по изпълнението на проекта;

24.5. Попълнен въпросник за оценка на капацитета на бенефициента и партньора (ако е приложимо) – Приложение № 3.1 и Приложение № 3.2, ако същото е приложимо, към насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“. Задължително се представят и приложенията, указани във въпросника. Въпросникът, вкл. приложенията към него, следва да е попълнен, подписан и подпечатан. Същият се представя във формат *.pdf;

24.6. Попълнена от кандидата и отделно попълнена от партньора, ако има такъв, декларация по образец (Приложение № 4 насоките за кандидатстване, част „условията за кандидатстване“) за съгласие данните от статистическите изследвания, необходими за кандидатстването, оценката на проектното предложение, мониторинга, измерването и отчитането на резултатите от изпълнението и контрола по изпълнението за периода на действие на ОПОС 2014-2020 г. да бъдат предоставени от Националния статистически институт на Управляващия орган на ОПОС 2014-2020 г., както и да бъдат разпространявани/публикувани в докладите за изпълнение на програмата;

24.7 Анализ относно остойностяването на дейностите, включени в проектното предложение по Образец (Приложение № 6 към насоките за кандидатстване, част „условията за кандидатстване“) – във формат *.xls, .xlsx. Представя се със съответни приложения (количествено стойностни сметки, спецификации, оферти, линкове към каталози на производители, линкове към договори от АОП и др.), като се доказват окупнените стойности;

24.8. Описание на възлаганията извън приложното поле на чл. 18 и чл. 20, ал. 3 от ЗОП и предвидените възлагания, за които не е приложима публична покана по реда на ПМС № 160/2016 г. (Приложение № 7 към насоките за кандидатстване, част „условия за кандидатстване“);

24.9. Споразумение за партньорство между бенефициента и партньора - ако е приложимо;

24.10. Документи, с които се доказва, че партньор ЮЛНЦ, има постоянни приходи и източници на финансиране, различни от донорски програми и финансиране по проекти (годишни финансови отчети за последна/и приключена/и финансова/и година/и преди датата на кандидатстване, удостоверения от банки, справка за общия оборот и/или за оборота в сферата, попадаща в обхвата на проектното предложение; копие/я от приходен/и касов/и ордер/и, извлечение/я от банкова/и сметка/и, от касова наличност и др., като няма ограничение по отношение на техния брой или периода, за който се отнасят; други приложими документи) – ако е приложимо;

24.11. Други документи, спомагащи за обосновката на необходимостта от изпълнение на проектното предложение, включително проучвания, анализи и други. Подписването на документите и прикачването им в ИСУН 2020 се извършва съгласно Ръководство за потребителя за модул „Е-кандидатстване“. Приложените документи трябва да се номерират, прилагат в последователността, определена в настоящия раздел и да са с наименование на латиница, от което е видно какво е съдържанието им (напр. „3.Deklaratsia“).

25. Краен срок за подаване на проектните предложения¹³:

31.10.2022 г.

26. Адрес за подаване на проектните предложения/концепциите за проектни предложения: <https://eumis2020.government.bg>.

27. Допълнителна информация¹⁴:

Искане за разяснения по настоящата процедура

Кандидатите по процедурата могат да искат разяснения по насоките за кандидатстване в срок до три седмици преди крайния срок за подаване на проектното предложение, като изпращат въпроси чрез системата ИСУН 2020, модул Е-кандидатстване, секция „Отворени процедури“/ „Разяснения към процедурата“ или по електронна поща на адрес programming@moew.government.bg. Кандидатите следва задължително да укажат номера на процедурата, за която се отнася искането на разяснения.

Разясненията от УО се дават по отношение на условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на проектното предложение и са задължителни за кандидата. Писмени отговори се публикуват в 10-дневен срок от получаване на искането за разяснения, но не по-късно от две седмици преди крайния срок за подаване на проектните предложения, в модул Е-кандидатстване, секция „Отворени процедури“, „Документи за кандидатстване и информация“, както и на интернет страницата на ОПОС (секция „Оперативна програма Околна среда“, от Единния информационен портал на европейските структурни и инвестиционни фондове www.eufunds.bg), като за това се информира кандидатът.

28. Приложения към Условията за кандидатстване:

- Приложение № 1. Образец на обща декларация: за запознатост с определението за нередност и измама; че към датата на подаване на проектното предложение проектът не е физически завършен или изцяло осъществен от кандидата, независимо дали всички свързани плащания са направени от кандидата; че проектът не генерира приходи и че исканата безвъзмездна финансова помощ не е за финансиране на разходи, които вече са финансирани със средства от ЕСИФ или чрез други инструменти на ЕС, както и с други публични средства, различни от тези на бенефициента.
- Приложение № 2: Правила за оценяване на проектното предложение по процедура „Подобряване природозащитното състояние на горски природни местообитания и подпомагане на екосистемните услуги, предоставяни от горите, чрез прилагане на лесовъдски практики и залесяване“.
- Приложение № 3.1: Образец на въпросник за оценка на капацитета на кандидати – общини / публични институции;
- Приложение № 3.2: Образец на въпросник за оценка на капацитета на кандидати – неправителствена организация по ЗЮЛНЦ;
- Приложение № 4: Образец на декларация за съгласие данните от статистическите изследвания, необходими за кандидатстването, оценката на проектното предложение, мониторинга, измерването и отчитането на резултатите от изпълнението и контрола по изпълнението за периода на действие на ОПОС 2014-2020 г. да бъдат предоставени от Националния статистически институт на Управляващия орган на ОПОС 2014-2020 г., както и да бъдат разпространявани/публикувани в докладите за изпълнение на програмата.;

¹³ В случай че по процедурата се извършва предварителен подбор на концепции за проектни предложения, се посочва и краен срок за подаване на концепциите.

¹⁴ По преценка на Управляващия орган.

- Приложение № 5: Указания за попълване на формуляр за кандидатстване и подаване на проект по процедурата чрез системата ИСУН 2020“
- Приложение № 6: Образец на Анализ относно остойността на дейностите, включени в проектното предложение
- Приложение № 7: Образец на описание на възлаганията извън приложното поле на чл. 18 и чл. 20, ал. 3 от ЗОП и предвидените възлагания, за които не е приложима публична покана по реда на ПМС № 160/2016 г.

* * * *